

Z A K O N

O ORGANIZACIJI I NADLEŽNOSTI PRAVOSUDNIH ORGANA U PROCESUIRANJU KRIVIČNIH DELA IZVRŠENIH NA TERITORIJI AUTONOMNE POKRAJINE KOSOVO I METOHIIJA

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se organizacija i nadležnost pravosudnih organa Republike Srbije i obrazovanje njihovih posebnih organizacionih jedinica za krivično gonjenje i suđenje za krivična dela izvršena na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija u cilju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom Republike Srbije i međunarodnim dokumentima.

Krivična dela na koja se zakon primenjuje

Član 2.

Ovaj zakon se primenjuje radi krivičnog gonjenja i suđenja za sva krivična dela propisana Krivičnim zakonikom koja su izvršena posle 17. februara 2008. godine na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija.

Pravosudni organi nadležni za postupanje

Član 3.

Za postupanje u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona nadležni su u prvom stepenu:

- 1) Više javno tužilaštvo u Beogradu;
- 2) Viši sud u Beogradu.

Za postupanje u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona nadležni su u drugom stepenu:

- 1) Apelaciono javno tužilaštvo u Beogradu;
- 2) Apelacioni sud u Beogradu.

Posebno javno tužilaštvo

Član 4.

Za krivično gonjenje za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u Višem javnom tužilaštvu u Beogradu obrazuje se Posebno odeljenje za krivično gonjenje krivičnih dela koja su izvršena na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija (u daljem tekstu: Posebno javno tužilaštvo).

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na Posebno javno tužilaštvo primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje javno tužilaštvo.

Organizacija Posebnog javnog tužilaštva

Član 5.

Radom Posebnog javnog tužilaštva rukovodi posebni javni tužilac (u daljem tekstu: Posebni javni tužilac).

Posebno javno tužilaštvo postavlja glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu iz reda javnih tužilaca Višeg javnog tužilaštva u Beogradu ili iz reda

javnih tužilaca privremeno upućenih u Više javno tužilaštvo u Beogradu u skladu sa Zakonom o javnom tužilaštvu.

Posebni javni tužilac ima prava i dužnosti kao glavni javni tužilac u rukovođenju Posebnim odeljenjem.

Javne tužioce u Posebno javno tužilaštvo raspoređuje glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu iz reda javnih tužilaca tog javnog tužilaštva.

U Posebno javno tužilaštvo mogu biti raspoređeni i javni tužioc i koji su privremeno upućeni u Više javno tužilaštvo u Beogradu u skladu sa Zakonom o javnom tužilaštvu.

Lica koja obavljaju poslove i zadatke u Posebnom javnom tužilaštvu raspoređuje glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu iz reda javnotužilačkog osoblja tog javnog tužilaštva.

Posebno odeljenje Višeg suda u Beogradu

Član 6.

U Višem sudu u Beogradu obrazuje se posebno odeljenje za suđenje za krivična dela iz člana 2. ovog zakona (u daljem tekstu: Posebno odeljenje).

Sudije u Posebno odeljenje raspoređuje predsednik Višeg suda u Beogradu iz reda sudija tog suda.

U Posebno odeljenje mogu biti raspoređene i sudije koje su privremeno upućene u Viši sud u Beogradu u skladu sa Zakonom o sudijama.

Lica koja obavljaju poslove i zadatke u Posebnom odeljenju raspoređuje predsednik Višeg suda u Beogradu iz reda sudskog osoblja tog suda.

Sastav sudskih veća

Član 7.

Izuzetno od odredaba Zakonika o krivičnom postupku, u krivičnom postupku za krivična dela iz člana 2. ovog zakona sud u prvom stepenu sudi u veću od troje sudija, a u drugom i trećem stepenu sud sudi u veću od pet sudija.

Plate

Član 8.

Osnovna plata nosioca javnotužilačke funkcije i sudije raspoređenih u Posebnom javnom tužilaštvu i Posebnom odeljenju uvećava se za 50% osnovne plate nosioca javnotužilačke funkcije u višem javnom tužilaštvu i sudije višeg suda.

Osnovna plata lica koje obavlja poslove i zadatke u Posebnom javnom tužilaštvu i Posebnom odeljenju uvećava se za 50% osnovne plate na odgovarajućim poslovima i zadacima u višem javnom tužilaštvu i višem sudu.

Osnovna plata nosioca javnotužilačke funkcije i sudije koji postupaju u drugom stepenu u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona uvećava se za 50% osnovne plate nosioca javnotužilačke funkcije u apelacionom javnom tužilaštvu i sudije apelacionog suda.

Osnovna plata lica koje obavlja poslove i zadatke u Apelacionom javnom tužilaštvu u Beogradu i Apelacionom sudu u Beogradu u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona uvećava se za 50% osnovne plate na odgovarajućim poslovima i zadacima u apelacionom javnom tužilaštvu i apelacionom sudu.

Pravo na uvećanje osnovne plate iz st. 1 – 4. ovog člana ne može da ostvari nosilac javnotužilačke funkcije i sudija iz st. 1. i 3. ovog člana, kao ni lice iz st. 2. i 4.

ovog člana, koje pravo na uvećanje osnovne plate ostvaruje u skladu sa drugim propisima.

Primena drugih propisa

Član 9.

Ako ovim zakonom nije drukčije propisano na rad Posebnog javnog tužilaštva, Posebnog odeljenja, Apelacionog javnog tužilaštva u Beogradu i Apelacionog suda u Beogradu primenjuju se propisi koji uređuju rad javnih tužilaštava i sudova.

Započeti postupci

Član 10.

Krivični postupci za krivična dela iz člana 2. ovog zakona pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Javna tužilaštva i sudovi koji su nadležni za postupanje u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona dužni su da u roku od 30 dana dostave predmete javnim tužilaštvima i sudovima koji su nadležni za postupanje u skladu sa ovim zakonom.

Rok za raspoređivanje javnih tužilaca i sudija

Član 11.

Glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu postavlja Posebnog javnog tužioca i raspoređuje javne tužioce na rad u Posebno javno tužilaštvo u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Predsednik Višeg suda u Beogradu raspoređuje sudije na rad u Posebno odeljenje u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Glavni javni tužilac Apelacionog javnog tužilaštva u Beogradu raspoređuje javne tužioce koji postupaju u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Predsednik Apelacionog suda u Beogradu raspoređuje sudije koji postupaju u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Završna odredba

Član 12.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o organizaciji i nadležnosti pravosudnih organa u procesuiranju krivičnih dela izvršenih na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija sadržan je u članu 97. tačka 16) Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, br. 98/06 i 16/22 – u daljem tekstu: Ustav), koji propisuje da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa; članu 143. stav 1. koji određuje da se osnivanje, ukidanje, vrsta, nadležnost, područja i sedišta sudova, sastav suda i postupak pred sudovima uređuju zakonom i članu 155. stav 4. koji propisuje da se osnivanje, organizacija i nadležnost javnog tužilaštva uređuju zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Imajući u vidu porast kršenja i uskraćivanja ljudskih prava na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija (u daljem tekstu: AP Kosovo i Metohija) konstantnim izvršenjem krivičnih dela od strane predstavnika Privremenih institucija samouprave u Prištini, u cilju njihove bolje zaštite predlaže se donošenje zakona kojim se uređuju organizacija i nadležnost pravosudnih organa Republike Srbije i obrazovanje njihovih posebnih organizacionih jedinica za krivično gonjenje i suđenje za krivična dela izvršena na teritoriji AP Kosovo i Metohija.

Predloženim zakonom predviđeni su adekvatni mehanizmi za povezivanje pravosudnih organa i koncentracije stručnog znanja koje bi, u zavisnosti od svakog konkretnog predmeta, javnom tužilaštvu kao nadležnom organu čija je dužnost gonjenje učinilaca krivičnih dela, pružalo jaku potporu, ne samo za sprovođenje istrage, odnosno prikupljanje dokaznog materijala za podizanje optužnog akta, već i dalje tokom sudskog postupka, sve do pravosnažnog okončanja. Takođe, predloženim zakonom se omogućava specijalizacija sudova koji sude u predmetima za krivična dela izvršena na teritoriji AP Kosovo i Metohija i koncentracija njihove nadležnosti kako bi suđenja u ovim krivičnim postupcima bila efikasnija i kako bi dobila na značaju.

Predloženi zakon normativno rešava pitanja organizacionog karaktera, neophodna za efikasno krivično gonjenje i suđenje za krivična dela izvršena na teritoriji AP Kosovo i Metohija u cilju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom Republike Srbije i međunarodnim dokumentima. Dakle, zakon predstavlja osnovu za realizaciju procesuiranja krivičnih dela izvršenih na teritoriji AP Kosovo i Metohija, kako u pogledu rada sudova i javnih tužilaštava, tako i pogledu unapređene zaštite ljudskih prava i sloboda.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Zakon sadrži 12 članova kojima su uređeni: predmet zakona, krivična dela na koja se zakon primenjuje, pravosudni organi nadležni za postupanje, Posebno javno tužilaštvo, organizacija Posebnog javnog tužilaštva, Posebno odeljenje Višeg suda u Beogradu, sastav sudskih veća, plate, primena drugih propisa, započeti postupci, rok za raspoređivanje javnih tužilaca i sudija, kao i stupanje na snagu zakona.

Članom 1. Predloga zakona uređuju se organizacija i nadležnost pravosudnih organa Republike Srbije i obrazovanje njihovih posebnih organizacionih jedinica za krivično gonjenje i suđenje za krivična dela izvršena na teritoriji AP Kosovo i Metohija u cilju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom Republike Srbije i međunarodnim dokumentima.

Članom 2. Predloga zakona predviđeno je da se ovaj zakon primenjuje radi krivičnog gonjenja i suđenja za sva krivična dela propisana Krivičnim zakonikom koja su izvršena posle 17. februara 2008. godine na teritoriji AP Kosovo i Metohija.

Članom 3. Predloga zakona predviđeno je da su stvarno i mesno nadležni za postupanje u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u prvom stepenu Više javno tužilaštvo u Beogradu i Viši sud u Beogradu, a za postupanje u ovim predmetima u drugom stepenu Apelaciono javno tužilaštvo u Beogradu i Apelacioni sud u Beogradu.

Članom 4. Predloga zakona predviđeno je da se za krivično gonjenje za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u Višem javnom tužilaštvu u Beogradu obrazuje Posebno odeljenje za krivično gonjenje krivičnih dela koja su izvršena na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija (u daljem tekstu: Posebno javno tužilaštvo), kao i da se ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na Posebno javno tužilaštvo primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje javno tužilaštvo.

Članom 5. Predloga zakona predviđeno je da radom Posebnog javnog tužilaštva rukovodi Posebni javni tužilac, koga postavlja glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu iz reda javnih tužilaca Višeg javnog tužilaštva u Beogradu ili iz reda javnih tužilaca privremeno upućenih u Više javno tužilaštvo u Beogradu. Posebni javni tužilac ima prava i dužnosti kao glavni javni tužilac u rukovođenju Posebnim odeljenjem, a javne tužioce u Posebno javno tužilaštvo raspoređuje glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu iz reda javnih tužilaca tog javnog tužilaštva ili iz reda javnih tužilaca koji su privremeno upućeni u Više javno tužilaštvo u Beogradu u skladu sa Zakonom o javnom tužilaštvu. Lica koja obavljaju poslove i zadatke u Posebnom javnom tužilaštvu raspoređuje glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu iz reda javnotužilačkog osoblja tog javnog tužilaštva.

Članom 6. Predloga zakona predviđeno je da se u Višem sudu u Beogradu obrazuje se posebno odeljenje za suđenje za krivična dela iz člana 2. ovog zakona (Posebno odeljenje). Sudije u Posebno odeljenje raspoređuje predsednik Višeg suda u Beogradu iz reda sudija tog suda, a mogu biti raspoređene i sudije koje su privremeno upućene u Viši sud u Beogradu u skladu sa Zakonom o sudijama. Lica koja obavljaju poslove i zadatke u Posebnom odeljenju raspoređuje predsednik Višeg suda u Beogradu iz reda sudskog osoblja tog suda.

Članom 7. Predloga zakona predviđen je izuzetak u pogledu sastava suda u odnosu na odredbe Zakonika o krivičnom postupku. Predloženo je da sastav suda bude isti kao i u krivičnim postupcima u predmetima u kojima postupaju javna tužilaštva posebne nadležnosti. To znači da je u prvom stepenu sudsko veće sastavljeno od troje sudija, a u drugom i trećem stepenu veće je sastavljeno od pet sudija. Ovakvo rešenje je celishodnije imajući u vidu da se predlaže osnivanje posebnih odeljenja javnog tužilaštva i suda, kao i činjenicu da je njihova nadležnost da postupaju u krivičnim postupcima za sva krivična dela izvršena na teritoriji AP Kosovo i Metohija, pa je stoga neophodno da i sudska veća budu sastavljena na isti način bez obzira na težinu krivičnog dela za koje se vodi krivični postupak.

Članom 8. Predloga zakona predviđeno je da se osnovna plata nosioca javnotužilačke funkcije i sudije raspoređenih u Posebnom javnom tužilaštvu i Posebnom odeljenju uvećava za 50% osnovne plate nosioca javnotužilačke funkcije u višem javnom tužilaštvu i sudije višeg suda. Osnovna plata lica koje obavlja poslove i zadatke u Posebnom javnom tužilaštvu i Posebnom odeljenju uvećava se za 50% osnovne plate na odgovarajućim poslovima i zadacima u višem javnom tužilaštvu i višem sudu. Osnovna plata nosioca javnotužilačke funkcije i sudije koji postupaju u drugom stepenu u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona uvećava se za 50% osnovne plate nosioca javnotužilačke funkcije u apelacionom javnom tužilaštvu i sudije apelacionog suda. Osnovna plata lica koje obavlja poslove i zadatke u Apelacionom javnom tužilaštvu u Beogradu i Apelacionom sudu u Beogradu u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona uvećava se za 50%

osnovne plate na odgovarajućim poslovima i zadacima u apelacionom javnom tužilaštvu i apelacionom sudu. Predviđeno je da pravo na uvećanje osnovne plate iz st. 1 – 4. ovog člana ne može da ostvari nosilac javnotužilačke funkcije i sudija iz st. 1. i 3. ovog člana, kao ni lice iz st. 2. i 4. ovog člana, koje pravo na uvećanje osnovne plate ostvaruje u skladu sa drugim propisima.

Članom 9. Predloga zakona predviđeno je da se ako ovim zakonom nije drukčije propisano na rad Posebnog javnog tužilaštva, Posebnog odeljenja, Apelacionog javnog tužilaštva u Beogradu i Apelacionog suda u Beogradu primenjuju propisi koji uređuju rad javnih tužilaštava i sudova.

Članom 10. Predloga zakona predviđeno je da će krivični postupci za krivična dela iz člana 2. ovog zakona, pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona, biti okončani u skladu sa odredbama ovog zakona. Javna tužilaštva i sudovi koji su nadležni za postupanje u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona dužni su da u roku od 30 dana dostave predmete javnim tužilaštvima i sudovima koji su nadležni za postupanje u skladu sa ovim zakonom.

Članom 11. Predloga zakona predviđeno je da glavni javni tužilac Višeg javnog tužilaštva u Beogradu postavlja Posebno javno tužioca i raspoređuje javne tužioce na rad u Posebno javno tužilaštvo u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, kao i da predsednik Višeg suda u Beogradu raspoređuje sudije na rad u Posebno odeljenje u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Glavni javni tužilac Apelacionog javnog tužilaštva u Beogradu raspoređuje javne tužioce koji postupaju u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Predsednik Apelacionog suda u Beogradu raspoređuje sudije koji postupaju u predmetima za krivična dela iz člana 2. ovog zakona u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 12. Predloga zakona predviđeno je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u 2024. godini biće obezbeđena finansijska sredstva u Budžetu Republike Srbije za 2024. godinu, a u naredne dve fiskalne godine u okviru limita koji utvrđuje Ministarstvo finansija u okviru budžetskih razdela za Ministarstvo pravde, Visoki savet tužilaštva i Visoki savet sudstva.

Primena ovog zakona neće zahtevati izbor novih sudija i nosilaca javnotužilačke funkcije, niti dodatno zapošljavanje u sudovima i javnim tužilaštvima.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o organizaciji i nadležnosti pravosudnih organa u procesuiranju krivičnih dela izvršenih na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija.

Draft law on the organization and jurisdiction of judicial authorities in the prosecution of criminal offenses committed on the territory of the Autonomous Province of Kosovo and Metohija.

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,

- Naslov VII – Pravosuđe, sloboda i bezbednost, u okviru kojeg je član 80. – Jačanje institucija i vladavina prava.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

5. Ako ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

- Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

- /

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

- Ne

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U postupku pripreme Predloga zakona o organizaciji i nadležnosti pravosudnih organa u procesuiranju krivičnih dela izvršenih na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija nije ostvarena saradnja sa Evropskom komisijom s obzirom da za izradu predmetnog akta nije bilo neophodno ostvariti ovaj konkretni oblik saradnje.